

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Meie 22.05.2020 nr 4/126

**Arvamuse esitamine
riigihangete seaduse muutmise seaduse
väljatöötamise kavatsuse kohta**

Lugupeetud Evelin Karindi-Kask

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi Kaubanduskoda) tänab rahandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust riigihangete seaduse muutmise seaduse väljatöötamise kavatsuse (edaspidi VTK) kohta, millega soovitakse muuta riigihangete vaidlustuskomisjon (edaspidi VAKO) kohtusüsteemi osaks.

VTK eesmärk on hankevaidluste lahendamise süsteem, mis oleks vähemalt sama kvaliteetne ja kiire, kui praegune, kuid tagaks pikemas plaanis veelgi parema korralduse ning valdkonna paremad arenguvõimalused. Võimaliku tulevase eelnõu raames reguleeritakse ainult hankevaidluste struktuurset mudelit ja sellega seotud menetlusreegleid.

Kaubanduskoda nõustub VTKs tooduga, et hetkel kehtiv vaidlustuste lahendamise mudel on efektiivne ja VAKO otsused pädevad ja kvaliteetsed. Samuti nõustume eelistega, mida süsteemi muutmine kaasa tooks: kolmeastmeline kohtumenetlus on kiirem kui neljaastmeline, rakenduksid ühesugused menetlusreeglid ja kasutada saaks kohtusüsteemi elektroonilisi tööriistu, mis kokkuvõttes võiks vähendada osapoolte töö- ja halduskoormust.

Esitame oma tähelepanekud lähtuvalt Kaubanduskoja liikmetelt saadud tagasisidest alljärgnevalt:

Süsteemi muutmise vajalikkuse hindamisel peaks kindlasti arvestama kuidas ja kas muudatusega saab tagada valdkonna paremad arenguvõimalused. Oleme seisukohal, et juhul kui vaidlustusmenetlus muutub VAKO kaotamisel keerulisemaks, aeganõudvamaks ja kulukamaks, kaasneb oht, et pakkujad hakkavad vähem oma õiguste eest seisma.

Kindlasti peaks säilima senisele kohtuvälisele mudelile omane kvaliteedi ja menetluse kiirus ka kohtusüsteemis. Ka VTKs on välja toodud, et rahvusvaheline kogemus näitab üldistatult seda, et riigihangete kohtuvälised vaidluste lahendamise organid on kohtutest tõhusamad, lahendades hankevaidlusi kiiremini ja kvaliteetsemalt. VAKO suureks eeliseks kohtumenetluse ees on kiiremast lahendamisajast tulenev efektiivsus. VAKO-l on vaidluse lahendamise menetluse tähtajaks 30 päeva, kuid halduskohtul 45 päeva. Kindlasti tuleks läbivaatamise tähtaeg tulevikus ette näha ka ringkonnakohtule.

Samuti on vaja tagada, et hankeasju menetlevad kohtunikud saavad kohtusüsteemis sellele õigusvaldkonnale edukalt spetsialiseeruda. Ehk tuleks tagada vaidluse lahendajate spetsialiseeritus ja kompetents. Seega tuleks kindlasti VAKO funktsioonide üleandmisel kohtule ning eeldusel, et muudatusi saab rakendada enne VAKO koosseisu ametiaja lõppemist, lahendada ka küsimus, millistel alustel saavad vaidlustuskomisjoni liikmeks olnud isikud kandideerida loodavatele ametikohtadele halduskohtus.

Oluline on kogu reformi juures, et vaidlustuse kulud ei suureneks. Kas reformi käigus ühtlustatakse ka riigilõivud s.t. ei kehtiks mitte praegune VAKO-sse pöördumise riigilõiv vaid halduskohtusse pöördumise riigilõiv? Eraldiseisev vaidluste lahendamise organ on praegu loonud olukorra, kus kohtutesse pigem ei minda ja seeläbi välditakse pikki ja kulukaid vaidluseid. Ka VTK-st nähtub, et VAKO otsustega lepitakse. Kui tulevikus muutuvad vaidlused pikemaks, siis suurenevad ka vaidlustega seotud kulud kõikide osapoolte jaoks.

Lisaks töid liikmed välja, et HKMS-i järgi toimub vaidlus kohtu tööpiirkonna järgi, VAKO vaidlus aga Tallinnas. Kuidas see küsimus on planeeritud lahendada? VTKs seda teemat ei ole käsitletud.

Loodame, et peate võimalikuks meie tähelepanekuid arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis oma ettepanekuid ka lähemalt selgitama. Kaubanduskoda soovib ka edaspidi olla riigihangete vaidlustuskomisjoni arenguid puudutavas protsessi kaasatud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Merike Koppel merike.koppel@koda.ee 604 0072